

Список використаних джерел

1. Гриценко С.В. Використання ігрової діяльності у навчальному процесі. Початкове навчання та виховання. 2016. № 34 – 36. С.12-17.
2. Дегтярова В.Р. Використання мультимедійних засобів на уроках в початкових класах. Початкове навчання та виховання. 2015. № 9. С.25.
3. Сидоренко К.Л. Цікаві ігри та вправи на уроках української мови в початкових класах: Методичний посібник. Тернопіль: Мальва–ОСО, 2010. С.69-71.
4. Старкова І.В. Гра – як метод розкриття та формування творчих здібностей дитячої особистості. Початкове навчання та виховання. 2016. № 34 – 36. С.3-7.

Луців С. І.,

УДК 371

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри
фундаментальних дисциплін початкової освіти,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка, м. Дрогобич

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc251010.09>

Бреус В. О.,

здобувач вищої освіти,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка, м. Дрогобич

ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У СИСТЕМІ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ

Читання є однією з основних складових навчального процесу, особливо в початковій школі, коли закладаються базові навички читання і розуміння прочитаного. Формування читацької самостійності є важливою метою сучасної освіти, адже це дозволяє дитині не тільки засвоїти необхідні знання, але й розвивати критичне мислення, креативність та здатність до саморозвитку. Особливу роль у цьому процесі відіграє позакласне читання, яке допомагає учням розширити кругозір, залучає до широкого спектра літератури і сприяє розвитку інтересу до книги [1, с. 12].

Позакласне читання є важливою складовою частиною освітнього процесу, яка дозволяє учням не тільки засвоювати навчальний матеріал, але й виховувати в них любов до книги. В умовах позакласного читання діти мають змогу вибирати літературу за власними інтересами, що значно посилює їхню мотивацію до читання. Це формує у них навички самостійного пошуку інформації, розвиває вміння робити висновки та аналізувати прочитане.

Особливості формування читацької самостійності:

1. Створення умов для самостійного вибору книги. Важливо, щоб учні мали можливість обирати книги на основі власних інтересів. Вчитель може запропонувати різні жанри, авторів, тематики, щоб кожна дитина знайшла щось цікаве для себе. Це допомагає розвивати не тільки навички читання, але й здатність до самостійного прийняття рішень.

2. Робота з різними видами літератури. Позакласне читання дає можливість знайомити учнів з різними жанрами літератури – від казок і віршів до науково-популярних книг. Це сприяє розвитку здатності до багатогранного сприйняття інформації, формує у дітей вміння обирати відповідну літературу для самостійного вивчення різних аспектів життя.

3. Обговорення прочитаного. Важливим аспектом позакласного читання є організація обговорень прочитаних книг. Це може бути у вигляді групових чи індивідуальних бесід, презентацій, або творчих завдань, які допомагають учням глибше осмислювати прочитане. У процесі обговорень діти вчаться висловлювати свою думку, доводити свою точку зору, аналізувати текст, що сприяє розвитку їхніх комунікативних навичок і критичного мислення.

4. Залучення до творчих завдань. Позакласне читання може включати творчі завдання, пов'язані з прочитаним матеріалом: написання відгуків, складання ілюстрацій до книг, написання альтернативних закінчень для прочитаних казок або створення власних історій на основі прочитаного. Це розвиває у дітей уяву, здатність до самовираження, а також сприяє формуванню читацької самостійності.

5. Систематичність та різноманітність. Позакласне читання має бути регулярним, але водночас різноманітним. Важливо, щоб у дітей не виникало відчуття одноманітності або навантаження. Зміна форматів читання (наприклад, групове, індивідуальне, з використанням мультимедійних матеріалів) дозволяє підтримувати інтерес до читання та мотивує дітей до подальшого розвитку [3, с. 14].

Провідні педагоги виділяють такі методи стимулювання читання поза класом:

1. Читання в групах або парах. Організація групового читання дозволяє учням обговорювати прочитане, ділитися враженнями і рекомендаціями, що сприяє розвитку вміння працювати в команді та вчитись на досвіді інших.

2. Читання вголос. Читання вголос допомагає учням покращити вимову, інтонацію та розвиток акторських навичок. Водночас, це дозволяє учителям спостерігати за процесом читання, вчасно виявляти проблеми та допомагати учням.

3. Використання книжкових клубів. Створення книжкових клубів або літературних груп у класі дозволяє учням не тільки обирати книги для читання, але й активно обговорювати їх у групах, ділитися власними думками та відкриттями [2, с. 7].

Отже, формування читацької самостійності учнів початкових класів через позакласне читання є надзвичайно важливим аспектом їхнього розвитку. Це дозволяє не лише навчити дітей читати, а й розвивати їхнє мислення, креативність, здатність до самовираження та критичного осмислення прочитаного. Позакласне читання допомагає створити атмосферу, де учні можуть не лише вдосконалювати свої мовні навички, а й розвивати внутрішній інтерес до літератури, що є важливим чинником для подальшого розвитку особистості. Тому важливо, щоб цей процес був організований систематично, цікаво і доступно для дітей.

Список використаних джерел

1. Алакоз О. Навчання школярів швидкісного читання. Початкова школа. 2011. № 6. С. 12-14.
2. Бондаренко О. Формування читацької компетентності молодших школярів. Початкова школа. 2014. №5. С. 6-8.
3. Вашуленко О. Емоційно-ціннісна складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра. Початкова школа. 2013. №1. С. 13-17.

Луців С. І.,

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри
фундаментальних дисциплін початкової освіти,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка, м. Дрогобич

Бутковська В. З.,

здобувач вищої освіти,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка, м. Дрогобич

УДК 371

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc251010.10>

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Комунікативна компетентність є однією з ключових складових загальної освітньої компетентності, яка включає в себе здатність ефективно взаємодіяти з іншими людьми в різних ситуаціях, виражати свої думки, слухати і розуміти інших. Вона є необхідною не лише для успішного навчання, але й для успішної соціалізації дитини в суспільстві [1, с. 105].